מתני' בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים ר' אליעזר אומר [א]מועלין בו [ב]ואין חייבין עליו משום פיגול ונותר וטמא ר"ע אומר אין מועלין בו וחייבין עליו משום פיגול ונותר וטמא אמר ר"ע והרי א)[ג]המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות לא כשם שדמה פוטר את בשרה כך הוא פוטר את בשר חברתה אם פטר דמה את בשר חברתה מן המעילה דין הוא שיפטר את בשר עצמה ב)אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים רבי אליעזר אומר [ד]אין מועלין בהן ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא רבי עקיבא אומר מועלין בהן [ה]וחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא: גמ' והני תרתי למה לי צריכי דאי איתמר בקדשי קדשים הוה אמינא בהא קא אמר ר' אליעזר מועלין בו משום דזריקה כתיקנה מפקא מידי מעילה שלא כתיקנה לא מפקא מידי מעילה אבל לאיתויי לידי מעילה מודי לר"ע דאפילו שלא כתיקנה מייתא לידי מעילה ואי איתמר גבי קדשים קלים הוה אמינא גבי קדשים קלים הוא דאמר ר"ע מועלין בהן דאפילו זריקה שלא כתיקנה מייתא לידי מעילה אבל קדשי קדשים דלאפוקי הוא שלא כתיקנה לא מפקא מידי מעילה קמ"ל איתמר אמר ר' יוחנן כי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא שיצא מקצתו אבל א] יוצא כולו לא אמר ר"ע א"ל רב אסי לרבי יוחנן כבר לימדוני חבירי שבגולה

בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דם רבי אליעזר אומר מועלין. למאן דאמר היתר אכילה שנינו ז] ולמ"ד היתר זריקה צריך לפרש דמיירי קודש שנראה לזריקה ולמ"ד היתר שחיטה דמיירי קודש שנראה לקבל דם ולכך מועלין משום דאית ליה לרבי אליעזר דאין זריקה מועלת ליוצא לאפוקי מידי מעילה: ואין חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא. ח] דבעינן ט] יותר לטהורים והכא כיון דיצא לא י] נותר לטהורים הוא וגבי נותר ילפינן חילול מטומאה כדאמרינן פרק בית שמאי (זבחים דף מד.) וגבי פיגול נמי אמרינן בזבחים (דף כח:) כהרצאת כשר כך הרצאת פסול דבעינן שיקרבו כל מתיריו וכיון דיצא תו לא מיקרי כל מתיריו: רבי עקיבא אומר אין מועלין. דקסבר זריקה מועלת ליוצא: א"ר עקיבא יא] המפריש חטאתו וכו'. והרי שתיהן עומדות כלומר ששחט את שתיהן בבת אחת כדאמר בגמ' דרצה מזה זורק רצה מזה זורק יב]: לא כשם שדמה פוטר את בשרה. ממעילה כו' כלומר אי אתה מודה שכשם שדמה פוטר בשרה ממעילה יג] כך לא ימעלו בבשר חבירתה ואע"פ שהיא פסולה ואם כן שכך הוא אף יד] לדבר זה דין הוא שיפטר את של עצמה פירוש כל שכן טו] שיפטר את של עצמה אע"פ שיצא ודוקא פסול יוצא אתה למד דמהניא ליה זריקה כדפירשנו אבל שאר פסולים טז] דחמירי מודה ר"ע שאין דומים כמפריש שהרי כמה פסולין יש בזבחים דמודה בהן ר"ע דלא מהניא בהו זריקה אלא פסול יוצא דוקא מסתברא ליה יז] דמועיל: אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים רבי אליעזר אומר אין מועלין. לפי שעדיין לא הוברר חלק גבוה מאחר שנפסל ביוצא דאין זריקה מועלת ליוצא ואין חייבין עליו משום פיגול ונותר כדפי' לעיל טעמא בכולהו ר"ע אומר מועלין בהם דקסבר זריקה מועלת ליוצא: והני תרתי ל"ל. יח] לאשמועינן פלוגתא דר"ע ור"א בקדשי קדשים ואימורי קדשים קלים: שלא כתיקונה לא מפקא מידי מעילה אבל לאיתויי לידי מעילה. כגון באימורי קדשים קלים אימא מודה ליה לר"ע דמועלין כו' תימה דהכא משמע שיש לו יט] להביא יותר מידי מעילה ולעיל משמע איפכא דקאמר דזריקה שלא כתקונה לא מייתי לידי מעילה ומ"מ כ] מפקע מידי מעילה ואמר מורי רבינו ה"ר פרץ ש' דלעיל איכא טעמא והכא איכא טעמא דלעיל כא] כשנעשית הזריקה עצמה בפסול שפיגל בשחיטה או בקבלה הילכך אינה מביאה לידי מעילה בקדשים קלים דלא קרינא כב] ביה קדשי ה' אבל מוציאה מידי מעילה בקדשי קדשים דאשכחן דאחשבה רחמנא זריקה לענין לאיחויבי כרת באכילה כג] דבעיא הרצאה בפיגול כד] ואפ"ה אמר רחמנא דהאוכל פיגול חייב כרת ואם כן לענין מעילה כה] קרינא בהו ראוי לאכילת אדם ופקע להו קדשי ה' כי זה טעם וזה חילוק כו] פירש מורי למעלה גבי ההיא דרב גידל אבל הכא מיירי שהזריקה נעשית בהכשר אלא נזרק על דבר שאינו ראוי שיצא הבשר הילכך לענין להוציא מידי מעילה לא מהניא הזריקה דאכתי לא אישתרי כז] באכילה דלא אשכחן דחשביה רחמנא זריקה בכי האי גוונא שהזריקה בהכשר על דבר שאין ראוי אבל להביא לידי מעילה אימא מודה ליה לר"ע דמועלין דהא נעשית הזריקה עצמה בהכשרה אלא שהיא נעשית על דבר שאין ראוי ואם כן קרינן בהו קדשי ה' לענין מעילה כח] דהא קאמר עלה לא ירד: כי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא שיצא מקצתה. דמגו דמהני זריקה להאי דגואי אהני נמי להאי דבראי כט] ואף על גב דיליף ליה ממפריש היינו ל] מקצתו יצא דדמי ליה: לא] א"ל רב אסי לרבי יוחנן כבר לימדוני חברי מחשבין על האבוד ועל השרוף. לב] אם אבדה אחי הזבח או נשרפה והוא זורק את הדם ע"מ לאכול כזית מאותו חלק שאבד או נשרף לג] [חוץ לזמנו] מחשבתו מועלת לקבוע פיגול בשאר הבשר לד] (שהרי) שהיא בעין: והא לה] אבד ושרף דליתנהו. סיומא דקושיא היא דהא לו] שאינו כלל בעולם קאמר דמחשבתו מחשבה לפגל וא"כ הכי נמי גבי יצא כולו אמאי לא מהניא זריקה אלא ודאי דר"ע מיירי אף כשיצא כולו: ומי אמר רב אסי הכי. קושיא דמקשי הש"ס מרב אסי ארב אסי כדמסקינן וקשיא מה היא התשובה שהשיב רב אסי על דברי רבי יוחנן לז] דמדמה שאר פסולין ליוצא דהא פירשתי במתניתין שאין לדמות לכן נראה לי כגירסת הספרים שגורסים א"ר אסי כבר למדוני חבירי כו' ומילתיה באפי נפשיה לח] ולא להשיב על דברי רבי יוחנן והא דקאמר והא אבוד ושרוף דליתא בהו בעולם תחילת דברי המקשן הוא שבא להקשות ומי אמר רב אסי כו' כלומר דאף על גב דליתנהו בעולם אפילו הכי מחשבין:

מתני' בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים. ואח"כ נכנס ושוב נזרק הדם: ר' אליעזר אומר. אע"פ שנזרק הדם מועלין בו דס"ל לר"א דזריקה אינה מועלת ליוצא להוציאה מידי מעילה: ואין חייבין עליו משום פיגול ונותר וטמא. הואיל דיצא אינה קובעת בפיגול ונותר וטמא אלא זריקה כשירה: ר"ע אומר. אפילו לא חזר והכניסן כיון שזרק אין מועלין בו דזריקה מועלת ליוצא: וחייבין עליו כו'. דהא זריקה דיוצא קובעת בפיגול ונותר כזריקה כשרה. ויש ספרים שכתוב בהן אבל חייבין והאי אבל הוא כמו באמת אמרו כמו אבל אשמים אנחנו (בראשית מב): אמר ר"ע. דבעי לאיתויי ראיה ב] למאן דאמר זריקה מועלת ליוצא: והרי שתיהן עומדות. ושחט את שתיהן וזרק של אחת מהן והויא לה אידך חברתה מותר חטאת מטעה שנזרק דמה של אחת: לא כשם שדמה פוטרת. כלומר אי אתה מודה שכשם שאותה שנזרק דמה פוטרת בשרה מן המעילה כך פוטרת חברתה זו שלא נזרק דמה מן המעילה דכזבח אחד הן שהרי ג] יכול לזרוק דמה של איזו מהן שירצה: ד] אם פטר את בשר חברתה מן המעילה. אע"ג דפסולה היא דהא הויא מותר חטאת דין הוא שיפטור זריקת דמה בשר של עצמה מן המעילה אע"פ שיש בהן פסול דיוצא הואיל ואשכחן דפוטר את בשר חברתה אע"פ שיש בה פסול מותר: אימורי קדשים קלים שיצאו. ג) וחזרו וזרק דמן: ר"א אומר אין מועלין בהן. דהוו כמו לפני זריקה דזריקת יציאה אינה מביאה אימורי קדשים קלים לידי מעילה כמו זריקה כשרה: ר"ע אומר מועלין בה. דזריקת יציאה מביאה אימורי קדשים קלים לידי מעילה: גמ' הני תרתי. פלוגתא דפליגי רבי אליעזר ור"ע בבשר קדשי קדשים ובאימורי קדשים קלים: למה לי. כיון דתנא חדא מילתא שמעינן אידך דכיון דאית ליה לרבי אליעזר דזריקה אינה מועלת ליוצא לאפוקי בשר קדשי קדשים מידי מעילה אינה מועלת נמי להביא קדשים קלים שיצאו לידי מעילה וכי היכי דאית ליה לר"ע דזריקה מועלת ליוצא להוציא בשר קדשי קדשים מן המעילה ה"נ מועלת להביא אימורי קדשים קלים לידי מעילה ולמה לי דפליגי בתרתי: ה] וזריקה כתיקנה. בלא פסול מפקא ממעילה: שלא כתיקנה. כגון ליוצא: אבל לאיתויי אימורי קדשים קלים למעילה. דהיינו לחומרא אימא מודה ליה לר"ע קמ"ל דבהא נמי פליגי: איתמר א"ר יוחנן כי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא. היינו שיצא מקצת הבשר ולא יצא כולו דמגו דמהניא זריקה למקצת שבפנים מהניא נמי לההוא מקצת שיצא: אבל יצא כולו לא אמר רבי עקיבא. דמהניא ו] וכו' דכמו דליתיה לבשר דמי:

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה א: ב מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה טו: ג מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה ו: ד מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה א: ה מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה לג וע' בתוי"ט:

רבינו גרשום

בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים. ואח"כ נכנס ואח"כ זרק את הדם: ר' אליעזר אומר מועלין (דלא כרב גידל והיינו דקאמר במסכת מנחות) בו. ואע"פ שזרק את הדם דסבירא ליה לר' אליעזר דאין זריקה מהניא ליוצא לאפוקיה ממעילה: ואין חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא. הואיל ויצא דזריקה כשרה קבעה לפיגול ולא פסולה: ר' עקיבא אומר אין מועלין בו. דקסבר דזריקה מהניא ליוצא: אבל חייבין. האי אבל הוא כמו ברם באמת: והני תרתי. פלוגתא דרבי אליעזר ורבי עקיבא בבשר קדשי קדשים ובאימורי קדשים קלים: למה לי. כיון דתנא חדא ממילא שמעינן אידך דכיון דאית ליה לר' אליעזר דאין זריקה מועלת ליוצא לאפוקי בשר קדשי קדשים מידי מעילה אין מועלת נמי ליוצא להביא אימורי קדשים קלים לידי מעילה וכי היכי דאית ליה לר' עקיבא דזריקה מועלת ליוצא לאפוקי בשר קדשי קדשים מידי מעילה מועלת נמי ליוצא להביא אימורי קדשים קלים לידי מעילה למיפלג בתרתי למה לי: בזריקה כתיקנה. בלא פיסול מפקא: אבל לאייתוי. גבי אימורי קדשים קלים: אימא מודי לר' עקיבא. קמ"ל דפליג נמי: ואי איתמר כו': אמר רבי יוחנן כי אמר ר' עקיבא זריקה מועלת ליוצא שיצא מקצתו ולא כולו. דמיגו דמהניא לההוא מקצת שבפנים מהניא נמי לההוא מקצת שיצא חוץ:

שיטה מקובצת

אבל יצא כולה לא. תוס' מנחות דף יב ע"א (ד"ה ה"מ): תוס' ד"ה שלא הילכך אינה מביאה לידי מעילה בקדשים קלים דלא קרינן בהו קדשי ה'. וכתוב בגליון וז"ל לעיל איירי שהזריקה עצמה נעשית בפסול הילכך אינה מביאה לידי מעילה בקדשים קלים דלא הוברר חלק גבוה ולא חלק הדיוט וכיון שלא הוברר ראיות א"כ לא קרינא ביה קדשי ה' אבל הכא מיירי שהזריקה נעשית בהכשר אלא נזרק על דבר שאינו ראוי הילכך לענין להוציא מידי מעילה לא מהניא הזריקה דאכתי לא אישתרי הבשר באכילה וכיון שהזריקה נעשית כהוגן אפ"ה לא מהניא לבשר להתירה באכילה משום דהכשרות עצמה יצאה א"כ לא תועיל לה נמי להוציאה מידי מעילה דלגבי זה נעשה כמו שלא זרק דכיון דלא אחשבה רחמנא להאי זריקה כלל א"כ לא תועיל לחצאין אבל לענין להביאה לידי מעילה לאימורי קדשים קלים אז מהניא דנהי דהבשר אינה מותרת לאכילה מ"מ הזריקה נעשית בכשרות ובקדשים קלים מיד שהזריקה נעשית בהכשר אז הוברר חלק גבוה ומשום הכי תועיל מעילה באימורין דהא בחלק הדיוט דהוא הבשר לא בא שום פסול ולא יצא ממחיצתו רק האימורין. תוס' כת"י:

מסורת הש"ס

א) [זבחים קיא:], ב) זבחים פט: מנחות מז:, ג) ע' בבה"ז ובל"ק מ"ש על רש"י זו,

מוסף רש"י

אימורי קדשים קלים. קדשים קלים ממון בעלים הן ואין בהן מעילה לפני זריקה ואכתי לא הוקדשו, אבל לאחר זריקה דהובררו אימורים לחלק גבוה יש מעילה באימורים, כדאמרינן בפרק כל הבשר בסופו (חולין קיז.) כל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה (מנחות מז:). אין מועלין בהן. אפילו לאחר זריקה, דלא מהניא בהו זריקה להכי למיקבעינהו במעילה (זבחים פט:) דלא מהניא בהו הך זריקה לברר אותם לחלק גבוה, דאין זריקה מועלת ליוצא (מנחות שם). ואין חייבין עליהן משום פיגול. ופיגול נמי לית בהו דהא פסולין הן כבר (שם) דלא קבע להו הך זריקה בפיגול דהוו להו כמי שלא נזרק עליהן הדם ולא קרבו כל מתיריהן (זבחים צ.). נותר. ומשום נותר, דאין נותר אלא בבשר הראוי לאכילה בתוך זמנו כדכתיב (ויקרא יז) ביום זבחכם יאכל וממחרת וגו' (זבחים צ.). וטמא. ומשום טומאת הגוף, כדאמרינן במנחות (כה:) הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאה, שאין ניתר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה, ואימורין דאיתרבו לטומאה מאשר לה', דומיא דבשר איתרבו, דלאחר זריקה הוא דמחייב עלייהו ולא לפני זריקה, והני לא אהניא להו זריקה (זבחים צ.).

שינויי נוסחאות

א] אבל יצא כולו לא (ש"מ), ב] בס"א למאי (מ"ה), ג] שהרי היה יכול (ש"מ), ד] ואם פטר (ש"מ), ה] דזריקה כתיקנה (ש"מ), ו] דמהניא לכולו (צ"ק), ז] שנינו ניחא ולמ"ד היתר זריקה צריך לומר דמיירי קודש שנראה לזריקה ולמ"ד היתר שחיטה צריך לומר דמיירי קודש שנראה לקבל דם שהבהמה היתה קרובה כל כך לחוץ שאף מתחלה היה סוף הבהמה לצאת חוץ ע"י פירכוס ולכך (ש"מ), ח] ונותר וטמא גבי פיגול אמרינן בזבחים כהרצאת כשר כך הרצאת פסול דבעינן קרבו מתיריו וכיון דיצא תו לא מקרבי כל מתיריו וגבי טמא דבעי' דבר ההותר לטהורים כדאיתא פרק הקומץ רבה (מנחות כה:) והכא כיון דיצא לא ניתר לטהורים הוא וגבי נותר ילפינן חילול מטומאה כדאמרינן בפ' ב"ש והס"ד. והשאר נמחק (ש"מ), ט] ניתר לטהורים (צ"ק), י] נ"א ניתר לטהורים (מ"ה), יא] והרי המפריש (ש"מ), יב] זורק ומ"מ [נ"א ואפ"ה] אמת הוא שמיד שיזרק הדם מאחד מהן תפסל השניה משום נתכפרו בעלים באחרת. והס"ד (ש"מ), יג] ממעילה שלא ימעלו באותה שנזרק דמה כך (ש"מ), וגי' נ"ק ממעילה כך פוטר בשר חבירתה ממעילה ואע"פ, יד] אף לדבריך דין הוא (ש"מ), טו] כל שכן שיפטור על עצמה אע"פ שיצאה (ש"מ), טז] אבל שאר פסולים יש בזבחים דמודה בהן ר"ע. כצ"ל. ומתיבת 'דחמירי' עד תיבת 'פסולין' נמחק (ש"מ), יז] מסתברא ליה למילף (ש"מ), יח] נ"ל כלומר למה לי לאשמועינן (ש"מ), יט] שיש לו יותר להביא לידי מעילה מלאפוקי מידי (ש"מ), וגי' נ"ק שיש לו להביא יותר לידי מעילה, כ] ומ"מ מפקא מידי מעילה (ש"מ), כא] לעיל איירי כשנעשית (ש"מ), כב] דלא קרינא בהו קדשי ה' (ש"מ), כג] באכילה דבעינן כהרצאת כשר בפיגול (ש"מ), כד] ואמר רחמנא דהאוכל (צ"ק), כה] מעילה נמי קרינא (ש"מ), כו] וזה חילוק פירש למעלה (ש"מ), כז] אישתרי הבשר באכילה (ש"מ), כח] מעילה דהכי נמי קאמר אם עלה (ש"מ ודפו"ר), כט] כיון דיליף ליה ממפריש דהיינו מקצתו (צ"ק), ל] היינו יצא מקצתו דהוי [מ]טעם מיגו כדפירשתי דדמי ליה (ש"מ), לא] מכאן שייך לעמ' הבא, לב] השרוף פירוש אס (ש"מ), לג] נשרף למחר מחשבתו (ש"מ), לד] נמחק עפ"י ש"מ, לה] והא אבוד ושרוף דליתנהו (ש"מ), לו] דהא הני שאינו כלל בעולם קאמר דמהניא מחשבתו [נ"א מחשבה] לפגל (דפו"ר וש"מ), לז] יוחנן אליבא דר"ע ורוצה לדמות שאר פסולין ליוצא דהא פירשתי במתניתין שאין לדמות דיוצא אינו חמור ואינו כי אם חיסרון מחיצות ומשמע דאם ביוצא אמר ר"ע דזריקה מועלת לא קשה מידי ולא היא דאפילו אמר ר"ע ביצא תיקשי לך אמאי אמר הכי באבוד ושרוף שהוא פסול גדול אי מדמית זריקה למחשבת פיגול אלא ש"מ שאין לדמותם לכן (ש"מ), לח] נפשיה היא ולא להשיב על דברי ר' יוחנן בא והא דקאמר והא אבוד ושרוף דליתנהו בעולם (ש"מ),

מחשבין [א]על האבוד ועל השרוף והא אבוד ושרוף לא א]איתינון בעולם ואפ"ה קתני מחשבין ומי אמר רב אסי הכי הא בעא מיניה רב אסי מר' יוחנן חישב לנשפכין למחר מהו א"ל רבי זירא כבר א) שנית לנו [ב]אלל אלמא האי אלל כיון דלית ביה משמא לא ב] קיבל טומאה הני [ג]נשפכין נמי כיון דלאיבוד אזלי (א) ג]בהו מחשבה לא מהניא אלא דקתני על האבוד ועל השרוף קשיא אמר רבא אימא על העומד לאיבוד ועל העומד לישרף אמר רב פפא לא א"ר עקיבא זריקה מועלת ליוצא אלא שיצא בשר אבל (ב) דם [ד]אין זריקה מועלת ליוצא תניא נמי הכי שחט בשתיקה ויצא דם אע"פ שחזר וזרקו לא עשה ולא כלום בקדשי קדשים מועלין בו בקדשים קלים אין מועלין בו: א"ר עקיבא ד]הא זה למה דומה (ג) ה] אמר ר' אלעזר כי א"ר עקיבא בבת אחת אבל בזה אחר זה לא אמר רבי עקיבא תניא [ב]אמר רבי שמעון כשהלכתי לכפר פאני מצאני זקן אחד ואמר לי אומר היה ר' עקיבא [ג]זריקה מועלת ליוצא אמרתי לו הן ו]וכשבאתי והרציתי ז]דברים לפני חבירי שבגליל אמרו לי הלא פסול הוא היאך מרצה על הפסול ח]וכשיצאתי והרציתי דברים לפני ר"ע אמר לי בני אי אתה אומר כן והרי המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואח"כ נמצאת הראשונהט] והרי שתיהן עומדות מועלין בשתיהן י]שחטן והרי דמן מונח בכוסות מועלין בשתיהן

רש"י

מחשבין על האבוד ועל השרוף. שאם נשרפו האימורים וחישב בזריקה ע"מ להקטירן חוץ לזמנן הוי פגול שהאוכל מן הבשר או שאם נמלאו האוכלין חייב כרת: **והא אבוד ושרוף דלא איתנהו בעולם ואפילו הכי קתני מחשבין.** דמהניא בהו מחשבה בזריקה לשוייה הבשר פגול הכא נמי אע"ג דיצא כולו דכמאן דליתיה דמי תיהני ליה זריקה לאפוקיה מידי מעילה: **ומי אמר רב אסי הכי.** דכי יצא כולו מהניא ליה זריקה: **והא בעא מיניה רב אסי מר' יוחנן חישב לנשפכין למחר מהו.** נשפכין יא]שירי הדם שהיה שופך ליסוד המזבח ד) וקא מיבעיא ליה חישב בשעת שפיכת השיריים ע"מ לאכול כזית חוץ לזמנו דהיינו למחר מהו מי חשיבא הא מחשבה דנשפכין לפגל כמו מחשבה דזריקה עצמה או לא. ע"א אמר המורה חישב לנשפכין למחר שבשעת זריקה חישב לשפוך השיריים למחר ליסוד חשיבא הא מחשבה דנשפכין כאילו חישב בזריקה עצמה שחישב לזרוק מקצתו למחר חוץ לזמנו דמפגל ליה או לא: **ואמר ליה ר' זירא כבר שנית לנו אלל.** דתנן בהעור והרוטב ה) הקיפה והאלל מצטרפין לטומאת אוכלין אבל לא לטומאת נבלות דכיון דלית ביה משמא לא מטמא טומאת נבלות: **הני נשפכין נמי דלאיבוד אזלי.** ליסוד ולא ע"ג המזבח לא מהניא בהו מחשבה לפגולי. הא נמי שיצא כולו לאיבוד קאי לשרפה וכמאן דליתיה כלל דמי ודין הוא דלא מהניא ליה זריקה לאפוקי ממעילה: **אלא הא דקתני מחשבין על האבוד ועל השרוף.** יב]כלומר והא משמע מהא ברייתא דמהניא מחשבה דזריקה לאבוד ושרוף לפגולי אף על גב דליתנהו בעולם ה"נ דין הוא דתהני זריקה לשיצא כולו אע"ג דדמי כמאן דליתיה בעולם: **אמר רבא אימא** (ד) **מחשבה על העומד ליאבד ועל העומד לישרף.** דכיון דבשעת זריקה כשחישב אכתי הוו קמן אע"ג דשוב נאבדו או נשרפו מהניא בהו מחשבה אבל הכא יג]הבשר יצא כולו לפני זריקה כמאן דליתא דמי בשעת זריקה אין זריקה מועלת לבשר להוציאו מידי מעילה והא דקאמר עומד ליאבד ולישרף לא אמר שדינו הוא ליאבד ולישרף אלא שנאבדו השתא או נשרפו אע"ג דהוו קמן בשעת זריקה הוכיח סופן על תחלתן שהיו עומדין ליאבד ולישרף: **אבל יצא דם.** אע"פ שחזר והכניסו וזרקו אין זריקה מועלת ליוצא אין זריקה של אותו דם שיצא מועלת להוציא הבשר מידי מעילה: **שחט בשתיקה.** בכשרות שלא חישב בה שום פסול ושוב יצא הדם חוץ לעזרה אע"פ שחזר וכו' מועלין בו דהאי זריקה אינה מתרת הבשר לכהנים ואם הן קדשים קלין אין מועלין באימורין משום זריקה זו דהאי זריקה לאו כלום היא: **א"ר אלעזר לא אמר ר"ע.** כשם שדמה פוטר את בשרה כך פוטר את בשר חברתה: **אלא ששחט שניהן בבת אחת.** כגון ששחטום שני כהנים כאחת דכחד גופא דמי דלא קדמה שחיטה של אחת לשל חברתה: **אבל בזה אחר זה לא אמר ר"ע.** משום דבשעה ששחט הראשונה מיד נעשית השניה מותר חטאת והתם אין זריקת דם של אחת פוטרת בשר של חברתה: **א"ל.** בלשון שאלה: **אומר היה ר"ע וכו'.** דהכי משמע במתני': **והלא פסול הוא.** שיצא: **אי אתה אומר כן.** שתהא זריקה מועלת ליוצא אף על פי שהוא פסול: **והרי המפריש וכו' והרי דמן מונח בכוסות.** כל זמן שלא נזרק מועלין בשתיהן דבשר קדשי קדשים לפני זריקה מועלין בו:

תוספות

חישב לנשפכין למחר מהו. אין לפרש שחישב בשעה ששופך שיריים ליסוד ע"מ לאכול מן הזבח למחר דהא פשיטא דלא פיגל כדתניא פ"ק דזבחים (דף יג.) דקתני יצאו שפיכת שיריים והקטרת אימורים שאין מעכביןיד] וגם לא קבעי במחשב בזריקה ע"מ לשפוך שיריים למחר דהא נמי פשיטא ליה דפיגל כדקאמר נמי התם וטעמא משום דבעינן שיחשב בארבע עבודות בדבר שהוא אכילת אדם או אכילת מזבח ושפיכת שיריים אכילת מזבח היא אך לא טו]ד' עבודות היא אלא נראה לר"י דקבעי במחשב בשעת טז]זריקה על מנת לזרוק הדם שנשפך מן הכלי למחר דתנן (זבחים דף כה. ודף לב.) נשפך יז](מן) הרצפה ואספו פסול מן הכלי ואספו כשר מי אמרינן הא חזי דאם ירצה יאספנו ויזרקנו או דלמא הואיל ואין מצוה לאוספו הוה ליה הולך לאיבודו ו): **אמר ליה רבי זירא לרב אסי רבי כבר שנית לנו אלל.** בזבחים פרק כל הפסולין (דף לה.) השוחט את הזבח ע"מ לאכול מן האללי"ח] אין חייבין עליו משום פגול ז) ואלל הוא גיד הצואר כדמפרש בהעור והרוטב (חולין דף קכא.) אלמא האי אלל כיון דלית ביה משמא לא מהני ביה מחשבה פירוש שאינו חשוביט] ודבר ההולך לאיבוד הוא לא מיפגל ואע"ג דאם רצה לאוכלו אוכלו (הנך) [הני נשפכין] נמי וכו' וברוב ספרים גרסינן האי אלל כיון דלית ביה משמא לא מקבל טומאה ואם כן כ]מייתי מההיא דהעור והרוטב ושיבוש דטפי אית ליה לאיתויי מההיא דפיגול גופיה מלאיתויי כא]מפני הטומאה: **אלא דקתני על האבוד ועל השרוף קשיא.** פי' וא"כ קשיא כב]מרב אסי לרב אסי דלעיל קאמר מחשבין והכא פשיטא דאין מחשבין בנשפכים דכאבוד דמי: **אמר רבא אימא על העומד לאיבוד כו'.** כלומר הא דקאמר מחשבין על כג]האיבוד לאו באבוד כבר קאמר אלא בעומד לאיבוד כגון שמחשב בשעת קבלה על דבר העומד לישרף וליאבד קודם זריקה ובשעת מחשבה עדיין לא אבד כגון שזרק כד][חתיכת בשר וחתיכת אימורים] בפי כלב ובפי כבשן ועדיין לא הגיע כה][בפי כלב או בפי כבשן] בשעת מחשבה ומכל מקום מדמי ליה לעיל ליצא כולו לגירסא דגרסי אמר ליה רב אסי לר"י כיון דאבד ונשרף קודם זריקה: **לא אמר ר"ע אלא ששחט כו'.** כלומר לא אמר ר' עקיבא בההיא חטאת שאבד כו' דזריקה של אחת מהן פוטרת בשר חברתה מן המעילה אלא ששחט שתיהן בבת אחתכו] יש להסתפק אי ר"ל בסכין ארוכה במשמע או אפילו בזה אחר זה וקרי לה בבת אחת דכשר ליזרק בבת אחת כגון שחט זה אחר זה וקיבל זה אחר זה קודם שיזרוק כלל דרצה מזה זורק רצה מזה זורק אבל בזה אחר זה כגון שקבל דמה של זו וזרקו עד שלא קיבל את האחרת לא אמר ר"ע ומודה בכי ה"ג כז]דאינו פוטר הדם הנזרק בשר האחרת מן המעילה: כח]**אבל** דם. פירוש שיצא דם וזרק אותו דם עצמו שיצא מודה ר"ע דאין זריקה מועלת ליוצאכט]: **לכפר** ל]**פאני.** שם מקום ואמר לי אומר היה ר"ע זריקה מועלת ליוצא תמיה היה הזקן על דברי ר"ע אמר לו הן וכשבאתי והרציתי דברים כלומר שהגדתי לו תמיהת הזקן אמר לי ואתה אי אתה אומר כן בתמיה כלומר כשאתה מרצה לפני דברי הזקן כמדומה שאתה מגמגם על דברי ויש ספרים גורסים אחר שאמר לו הן אמר לא]לו והלא פסול הוא או שהשיב לו כך הזקן והיינו הא דקאמר לכשהרציתי דברים לפני ר"ע שהקשה לו הזקן כך א"ל ר"ע ואתה אי אתה אומר כן כלומר מדוע שתקתה לו וכי אינך אומר כמותי: לב]**תשובה גנובה.** פי' עלומה ומכוסה כי יש להשיב עליה ולא בא לסתור התשובה שהשיב ר"ע לר"ש דודאי יפה השיבו אלא הלשון אינו מיושב יפה דנקט בבת אחת לג]דכיון דפסל הוא השני ואפילו הכי קאמר ר"ע דזריקת הכשר פוטרתו מידי מעילה א"כ סבירא ליה לר"ע דחשבינן ליה כזבח אחדלד] וכיון דחשבינן כזבח אחד מה לי לה]בזה אחר זה: **אמר ליה ר' יוחנן לריש לקיש ואתה** לו]**אי אתה אומר כן.** בתמיה כלומר והא ודאי דבבת אחת בעינן דכחדלז] לא חשיב להו דהא אילו הפריש שני אשמות לאחריות ושחט שתיהן וקדם והעלה אימורים של אחד מהם קודם זריקה אי אתה מודה שילדו הכי גרסינן ה"פ קדש והעלה אימורים של אחד מהם קודם זריקת חבירו ואחר כך זרק חבירו שלא העלה אימורים אי אתה מודה שילדו האימורים של אותו שהעלהלח] בלא זריקת דמו ואי ס"ד חד גופא הוא אם כן הוה לאתכשורי הני אימורין כאילו היו מאותן שזרק דמן ולא הוה ליה למימר ירדו: לט]**דהאמר עולא אימורי קדשים קלים כו'.** והא דנקט קדשים קלים לרבותא נקט וכ"ש קדשי קדשים דקדשי קדשים טפי וקלים להו מזבח וכן לעיל דנקט אשמות כ"ש חטאות:

מסורת הש"ס

א) חולין קיז: קכא., ב) [תוספתא פ"א ה"ב ע"ש], ג) מנחות יב., ד) עי' בבה"ז שהניח דברי רש"י בצ"ע שהוא נגד ש"ס דפ"ק דזבחים וע' בתוספות, ה) [חולין קיז:], ו) [וע"ע תוס' זבחים יג: ד"ה על מנת], ז) ועי' בפ' העור והרוטב שם דחו פי' זה [ועי' ל"ק],

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' כיון דלאיבוד אזלי לא מהניא בהו מחשבה אלא דקתני: (ב) שם אבל יצא דם אין: (ג) שם הא זה למה דומה לזה דומה אמר ר' אלעזר לא אמר ר' עקיבא אלא בבת אחת: (ד) רש"י ד"ה אמר רבא אימא מחשבין על:

◆

שינויי נוסחאות

א] לא איתנון בעולם (ש"מ). ובכי"מ, ליתנהו בעולם, **ב]** לא מקבל טומאה (ש"מ), **ג]** אזלי מחשבה לא מהניא בהו אלא הא קתני [נ"א דקתני] מחשבין על (ש"מ), **ד]** עקיבא והרי המפריש כו'. ותיבות 'הא זה למה דומה' נמחקו (ש"מ), **ה]** אלעזר לא אמר ר"ע אלא ששחט שניהן בבת אחת דרצה מזה זורק ורצה מזה זורק אבל. וכ"כ תוס' זבחים (דף קיא:) [קיב. ד"ה אלא] (ש"מ), **ו]** ס"א. הן אמר לי והלא פסול הוא כו' (ש"מ), **ז]** והרצתי את דבריו לפני (ש"מ), **ח]** הפסול וכשבאתי והרצתי את הדברים לפני (ש"מ), **ט]** נ"א. ואח"כ נמצאת הראשונה ושחט את שתיהן בבת אחת אי אתה מודה שכשם שדמה פוטר את בשרה מן המעילה כך יפטור כו' (ש"מ), **י]** בשתיהן ושחט את שתיהן והרי (ש"מ), **יא]** נשפכין היינו שירי הדם (צ"ק), **יב]** השרוף בתמיה כלומר (ש"מ), **יג]** הכא שיצא הבשר כולו (ש"מ). וגי' ל"ק שהבשר יצא כולו, **יד]** מעכבין את הכפרה וגם (ש"מ), **טו]** לא מארבע עבודות (ש"מ), **טז]** בשעת הולכה (צ"ק), **יז]** נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר מי אמרינן (ש"מ ודפו"ר). וגי' ל"ק נשפך על הרצפה, **יח]** מן האלל חוץ לזמנו (צ"ק), **יט]** שאינו חשוב ליאכל ודבר ההולך לאיבוד הוא ולא מיפגל ואע"ג דאם רצה לאוכלו כבשר אוכלו הנך נשפכין נמי (ש"מ). והמוסגר הוא עפ"י ל"ק, **כ]** כן צריך לומר דמייתי מההיא דהעור והרוטב ושיבוש הוא דטפי (ש"מ), **כא]** מלאתויי מההיא דטומאה (ש"מ), וגי' ל"ק מלאתויי מהני דטומאה, **כב]** וא"כ קשיא לרב אסי מרב אסי דלעיל קאמר דמחשבין והכא פשיט דאין (ש"מ), **כג]** על האבוד (ש"מ), **כד]** ל"ק, **כה]** ל"ק, **כו]** בבת אחת אינו ר"ל בסכין ארוכה כמשמעה דהא אמרינן פ"ב דחולין (כט.) תזבחוהו שלא ישחט שני זבחים כאחד אלא קרי בבת אחת כשראויים ליזרק (דפו"ר ש"מ), וגי' ל"ק בב"א אין ר"ל בסכין ארוכה במשמע אלא אפילו, **כז]** כבי ה"ג דאין הדם הנזרק פוטר את בשר חברתה מן המעילה. והס"ד, **כח]** דיבור זה שייך לפני ד"ה לא אמר, **כט]** דיוצא נפסל דם זבח אין פסול דיוצא בדם דבכסוף דדם ליכא שום הרצאה כי אם לגבי פיגול דעבדינן ליה להרצאה בשר בזריקת פיגול נמי. והש"ך (צ"ק), **לא]** לכפר פאגא (ש"מ), **לב]** אמר לי והלא פסול הוא פי' שהשיב לו (ש"מ), **לג]** שייך לע"ב, **לג]** בבת אחת דוקא דפסל (צ"ק), **לד]** אחד וכיון (ש"מ וצ"ק), **לה]** מה לי בבת אחת מה לי בזה אחר זה. והס"ד, **לו]** ואתה אומר כן בתמיה (צ"ק), **לז]** לכחד [בנ"א: לגופא] **לח]** שהעלה לבאו זריקת דמו והוא דנקט שאם עלו ירדו שאם עלו לאו דוקא דהא מיירי בהעלה כבר ואי ס"ד חד גופא הוא (ש"מ),

עין משפט נר מצוה

א מיי' פי"ד מהל' פסה"מ הלכה ח: **ב** מיי' שם הלכה ז ופ"א מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ח: **ג** מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הלכה ז: **ד** מיי' פ"ג מהל' מעילה הלכה א ע"ש בכ"מ ובבה"ז:

◆

מוסף רש"י

זריקה מועלת ליוצא. חוץ לקלעים למיהוי כדבר שיש לו היתר לכהנים ולמיפק מידי אשם מעילות, דר"ע אומר אין מועלין בו דזריקתו הוציאתו מידי מעילה אע"פ שאינה מתירתו באכילה אעפ"כ מועלת לו להוציאו מידי מעילה (מנחות יב.) **דפסול מחמת דבר אחר הוא** (שם מז.).

◆

שיטה מקובצת

מחשבין על האבוד ועל השרוף. שאם נאבדו אימורין וחישב בזריקה על מנת להקטירו חוץ לזמנו הוי פיגול א"נ נאבד הבשר וחשב בזריקה לאכול ממנו חוץ לזמנו הוי פיגול והא אבוד ושרוף דלא איתנין בעולם וקא קבעא זריקה בפיגול ה"נ אע"ג דיצא כולו תיהני ליה זריקה לאפוקי מידי מעילה [בש"מ כ"י: הרא"ז ז"ל]. וי"מ דרב אסי לא קאי אדר' יוחנן והא דמסיק והא אבוד ושרוף ליתנהו בעולם משום דבעי לאקשויי מנשפכין לאבוד ושרוף [בש"מ הנד': עכ"ל הרא"ש ז"ל]:

◆

רבינו גרשום

מחשבין על האבוד ועל השרוף. שאם נאבדו אימורין וחישב בזריקה על מנת להקטירו חוץ לזמנו הוי פיגול: **והא אבוד ושרוף דלא איתנין בעולם.** וקא קבעא זריקה פיגול לבשר הכא נמי אע"פ דיצא כולו תיהני ליה זריקה לאפוקי מידי מעילה: **ומי אמר רב אסי הכי.** דכי יצא כולו מהניא ליה זריקה: והא בעא **חישב לנשפכין למחר.** נשפכין היינו שירי הדם שהיה שופך על יסוד וקמבעיא ליה חישב בשעת שפיכת השירים על מנת לאכול ממנו כזית חוץ לזמנו מהו מי חשיבא מחשבה דשפיכה לפגולי כמו מחשבה דזריקה: **וא"ל ר' זירא כבר שנית לנו אלל.** כדתנן העור והרוטב והקיפא והאלל מצטרפין לטומאת אוכלים אבל לא לטומאת נבילות דכיון דלית ליה משמא לא מקבל טומאה: **נשפכין נמי כיון דלאיבוד אזלי.** ליסוד לאמה ולא על גופו של מזבח לא מהניא בהו מחשבה לפגולי האי נמי כשיצא כולו לאיבוד קאי לשרפה בדין הוא דלא תיהני ליה זריקה לאפוקי ממעילה: **אלא.** בתמיה: דקתני **מחשבין על האבוד ועל השרוף.** מיהת קשיא דמשמע דמהניא מחשבין דזריקה לפגולי אע"ג דלא איתנין בעולם: **אמר רבה אימא מחשב על עומד ליאבד ועל עומד לישרף.** דבשעת זריקה כשחישב אכתי הוו בעולם אע"ג דשוב נאבדו ונשרפו מהניא מחשבה אבל האי שיצא כולו לפני זריקה לא מהניא ליה זריקה לאפוקיה מידי מעילה: **שחט בשתיקה.** בכשרות: **ויצא הדם.** חוץ: אע"ג שחזר וזרקו לא עשה כלום בבשר קדשי קדשים מועלין בו. דהא זריקה אינה מתרת הבשר לכהנים: **ואם הן קדשים קלים אין מועלין באימורין.** דהא זריקה איכא: **אמר ר' עקיבא.** מייתי ראיה למאי דקאמר דזריקה מועלת ליוצא: **והרי שתיהן עומדות.** שחטינן ונתקבל דמן בב' כוסות וזרק דמה של אחת מהן: **לא כשם שדמה של אותה שזורק פוטר את בשרה ממעילה כך הוא פוטר את בשר חברתה.** שלא נזרק דמה מן המעילה דהוי יכול לזרוק דמה של אי זו שירצה: **ואם פטר דמה את בשר חברתה מן המעילה.** אע"ג דפסולה היא דמותר חטאת היא: **אינו דין שיפטור את בשרה של עצמה.** אע"פ שנפסל ביוצא: פוטר את בשרה כך פוטר את של חברתה: **אלא ששחט שניהם בבת אחת.** דכחד גופא דמו: **אמר לי.** כך שאלני: **אומר היה רבי עקיבא זריקה מועלת ליוצא:** אמרתי לו הן: **והלא פסול [הוא].** שיצא: **אמר לי בני ואי אתה אומר כן.** שיהא זריקה מועלת ליוצא ואף על פי שהוא פסול **והרי המפריש חטאתו כו'.** דין שיפטור את בשרה ואע"פ שהוא פסול משום יוצא:

נזרק א] דם של אחד מהם אי אתה מודה שכשם שדמה פוטר את בשרה מן המעילה ב] אף יפטור בשר חבירתה מן המעילה אם ג] הציל בשר חבירתה מן המעילה אף על פי שהוא פסול דין הוא ד] שיציל את בשרה אמר ריש לקיש משום רב אושעיא (א) תשובה גנובה השיבו רבי עקיבא לאותו תלמיד בבת אחת אין בזה אחר זה לא דכיון דפסול הוא מה לי בבת אחת מה לי בזה אחר זה א"ל רבי יוחנן לריש לקיש ה] ואתה אי אתה אומר כן אילו הפריש ו] שתי אשמות לאחריות ושחט את שניהן וקדם והעלה אימורין של אחד מהן קודם זריקה אי אתה מודה [א]שאם עלו ירדו ואי ס"ד חד גופא הוא אמאי אם עלו ירדו (ב) האמר עולא [ב]אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דם לא ירדו נעשה לחמו של מזבח אישתיק אמר ר' יוחנן קצצתינון לרגלוהי דינוקא ז]: **מתני'** ח] (יש) מעשה דמים בקדשי קדשים להקל ולהחמיר ובקדשים קלים ט] כולהו להחמיר כיצד [ג]קדשי קדשים לפני זריקת דמים מועלין באימוריהן ובבשר י] לאחר זריקת דמים מועלין באימוריהן ואין מועלין בבשר [ד]ועל זה ועל זה חייב משום פיגול נותר וטמא נמצא מעשה דמים בקדשי קדשים להקל ולהחמיר ובקדשים קלים כולן להחמיר כיצד [ה]קדשים קלים לפני זריקת דמים אין מועלין לא באימורין ולא בבשר יא] לאחר זריקת דמים מועלין באימורין ואין מועלין בבשר על זה ועל זה [ו]חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא נמצא מעשה דמים בקדשים קלים כולן להחמיר: **גמ'** קתני אין מועלין בבשר מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא ואמאי הא ממונא דכהן הוא לא קשיא משום דנסיב רישא מועלין נסיב סיפא אין מועלין אימא סיפא בקדשים קלים כולהו להחמיר כיצד בשר קדשים קלים לפני זריקת דמים אין מועלין בהן ובאימוריהן ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא לאחר זריקת דמים מועלין באימוריהן ואין מועלין בבשר מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא ואמאי הא ממונא דבעלים הוא (ג) אמר ר' חנינא יב] ליוצאין ור"ע היא כי אמר ר"ע זריקה [ז]מועלת ליוצא לשריפה

יג] **נזרק דמה וכו'.** נפסלה השניה במותר חטאת: **דין** (א) **שיפטור את בשרה.** ואע"פ שיש פסול יוצא: **תשובה גנובה השיבו.** כלומר לא היתה מעלייתא הא דהשיבו ושחט את שתיהן דמשמע דבבת אחת אז דמה פוטר בשר חבירתה אע"ג דפסול הוא דהכי משמע דכי היכי יד] דמפרש רבי אלעזר לעיל [ע"א] דלא אמר רבי עקיבא אלא ששחט שתיהן בבת אחת האי דאמר רבי עקיבא נמי הכא ושחט את שתיהן היינו בבת אחת הא לא שחטן בזה אחר זה לא והיינו תשובה גנובה כיון דפסול הוא דמשעה שזרק דמה של אחת מהן נפסל השניה במותר חטאת: **מה לי בבת אחת מה לי בזה אחר זה.** הואיל וסבירא ליה לר' עקיבא דדמה פוטר בשר חבירתה אע"ג דפסול משום מותר חטאת טו] כי היכי דחשבת להו כגוף אחד טז] בשחטן נמי בזה אחר זה תהא דמה פוטר את של חבירתה אלא ודאי תשובה גנובה היא דלא שנא: **א"ל ר' יוחנן לר"ל ואתה** יז] **אי אתה אומר כן.** דחשבת להו כגוף אחד אף כי שחטן בזה אחר זה דדמה פוטר בשר חבירתה: **אילו הפריש שני אשמות לאחריות.** שאם יאבד אחד מהן שיתכפר באחר. והאי דנקיט שני אשמות יח] וכל שכן שתי חטאות דלחטאת חמירא קדושתיה מאשם: **ושחט את שניהם וקדם והעלה אימורין של אחד מהן קודם זריקה.** ואח"כ זרק הדם יט] מאשם שלא קרבו אימורין: **אי אתה מודה שאם עלו.** אותן אימורין שירדו דזריקת דם דאידך לא מהניא להני אימורין דלאו דידיה משום דמגופא אחרינא נינהו: **ואי ס"ד.** כדקאמרת בזה אחר זה נמי פוטר בשר חבירתה משום טעמא דאמרת דכחד גופא הוא הכא אם עלו אמאי ירדו: **האמר עולא.** גבי גוף אחד אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמים לא ירדו שנעשו לחמו של מזבח דקלטן מזבח דכיון דחד גופא הוא כי הדר וזריק הדם לאחר העלאת אימורין הויא זריקה ולא ירדו ואם כדבריך דטעמיה דר"ע הוי משום דכחד גופא דמו כי קדם והעלה אימורין ושוב נזרק הדם דאידך דלא העלו אימורין ליהני ליה דאם עלו לא ירדו אלא מדאמרינן דירדו שמע מינה דלאו משום דחד גופא הוא אלא היינו טעמיה דר"ע דכי שחט שתיהן בבת אחת דמה פוטר בשר חבירתה דרצה מזה זורק ורצה מזה זורק ולא אוקמינן טעמא משום דחד גופא הוא ולא תשובה גנובה השיבו: **אישתיק.** ר"ל: **אמר רבי יוחנן קללסיון לרגליה דינוקא.** כ] ר"ל קרי ינוקא לפי שהיה בחור ממנו דאותביה הכי ולא ידע להשיבו. לישנא אחרינא כא] דדייקא דדייק דקאי (ב) הכי. ואי קשיא לך מ"ש גבי כב] חטאות בבת אחת דכי זרק דמה של אחת מהן דפוטר את בשר חבירתה והכא לא מרצה זריקה דחד כג] האימורין דאידך דאמרינן אם עלו ירדו הא לא קשיא דודאי גבי מעילה אמרינן דדמה של אחת מהן פוטרת את חבירתה מן המעילה אבל לרצות האימורין במזבח ודאי לא מרצה אלא זריקת דם שלו בעינן אע"ג דשחט שתיהן בבת אחת: **מתני' מעשה דמים.** היינו זריקה: **לאחר זריקת דמים אין מועלין בבשר.** דכבר יש בו שעת היתר לכהנים והיינו להקל דשוב אין בו מעילה: כד] **על זה וזה.** על האימורין ועל הבשר לאחר זריקה כה] חייב משום פיגול ונותר וטמא והיינו להחמיר דקודם זריקה אין חייבין בכל [הני אבל] לאחר זריקה נקבעו בכל הני: **לאחר זריקת דמים מועלין באימורין.** והיינו להחמיר דקודם זריקה לא הוה בהו מעילה כלל והשתא איתא מעילה באימורין: **ועל זה ועל זה וכו'.** והיינו נמי להחמיר כדפרישית לעיל: **נמצא מעשה דמים וכו': גמ' קתני.** רישא בשר קדשי קדשים לאחר זריקה אין מועלין בבשר: **מעילה הוא דליכא.** משמע הא איסורא איכא לכהן האוכלו ואמאי הא ממונא דכהן הוא: **נסיב בסיפא.** והאי דקתני אין מועלין לאו דוקא דמשמע מעילה הוא וכו' אלא משום דתנא רישא קודם זריקה מועלין בבשר דהא מועלין דוקא הוא דאכתי אין בו היתר לכהנים תנא סיפא נמי אין מועלין: **אימא סיפא כו' מעילה הוא דליכא.** בבשר [הא איסורא איכא] לישראל האוכלו: **והא ממונא [דבעלים] הוא וכו'.** והכא ליכא למימר משום דנסיב רישא מועלין תנא סיפא נמי אין מועלין דבתרוייהו כו] [בסיפא] דרישא [ובסיפא] דסיפא אין מועלין קתני וכי היכי דדייקינן הכא הא איסורא איכא ה"נ דייקינן בסיפא [דרישא] ואמאי אית ביה איסור אכילה: **א"ר חנינא ליוצא.** כגון שיצא הבשר חוץ למחיצתו ושוב נזרק הדם ור"ע היא דאמר זריקה מועלת ליוצא (דס) דכי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא להוציאו ממעילה ולהביאו לשריפה כז] ולאלתר כמו שאר קדשים פסולין ולהכי מהניא ליה זריקה שאינו נשרף לאלתר אלא עד שתעובר צורתו:

אמר רבי יוחנן קצצתינון רגלוהי דינוקא. כלומר סתרתי דברי ר"ל דודאי לאו טעמא דר"ע משום דחד גופא הוא דא"כ גבי מפריש שני אשמות וכו' שהבאתי למעלה הוה לן למימר לא ירדו כדפרישית דנעשו לחמו של מזבח אלא ודאי טעמיה דר"ע משום בת אחת וא"ת מ"מ כיון דמהני טעמא דבבת אחת לענין לפטור הבשר מן המעילה למה לא יועיל באימורין לעשותן לחמו של מזבח כמו דמדמה להו בטעמא דחד גופא הוא וי"ל דלא דמי כח] דאמרינן דטעמא גבי לפטור בשר מן המעילה משום בת אחת ניחא דודאי כיון דרצה מזה זורק רצה מזה זורק דין הוא שיפטור מן המעילה אף בשר חברתה שלא נזרק דמה אבל כט] ליעשות לחמו של מזבח ולומר דלא ירדו לא חשיבא כל כך האי טעמא אלא אי אמרת דטעמא משום חד גופא א"כ הוי טעם חשוב אף לענין שלא ירדו:

ועל זה וזה חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא. פירוש על זה ועל זה על הבשר ועל האימורים: **נמצא** מעשה דמים להקל ולהחמיר בקדשי קדשים. פירוש להקל שע"י זריקת הדמים אין מועלין דלא מיקרו תו קדשי ה' ולהחמיר לחייב עליו משום פיגול נותר וטמא: **הא איסורא איכא.** שאסור לאכול והא ממונא דכהן הוא קושיא היא דבהדיא כתיב בקרא (ויקרא ז) דכהנים אכלי להו: **הא** ממונא דבעלים הוא. ולא משני כדלעיל דאגב ל] מועלין באימורים לא] קתני ואין מועלין בבשר דודאי לעיל משני שפיר דאיידי דתנא רישא מועלין באימורים ובבשר גבי לפני זריקת דמים תנא נמי גבי אחר זריקה ואין מועלין בבשר אע"ג דאיסורא נמי ליכא אלא הכא גבי קדשים קלים דלא שייכא שום מעילה בבשר אף קודם זריקה לית ליה למיתני אין מועלין בבשר אגב מועלין באימורים ונראה דלא פריך אלא למ"ד היתר אכילה שנינו דאי למ"ד היתר זריקה אם כן לאחר זריקה ר"ל לאחר לב] שניתר לזריקה ואף על פי שלא נזרק ואם כן מאי פריך הכא ממונא דבעלים הוא לג] ודאי דאיסורא כיון שלא נזרק הדם: **כי אמר רבי עקיבא** מועלת ליוצא לשרפה. פירוש אין הכי נמי דאיסורא איכא דמיירי בבשר לד] שיוצא עד כאן לא קאמר ר"ע דזריקה מועלת ליוצא אלא לענין לאקבועי בפיגול ונותר וטמא וצריך עיבור צורה לה] לשרפן שאין זה קרוי פסולו בגופו דאמר בפסחים (דף פג.) ישרף מיד דזריקה מהניא ליה ומשוי ליה כאילו לא יצא והויא ליה פסולו מחמת דבר אחר דאמרינן בפסחים (שם) שצריך עיבור צורה

עין משפט
נר מצוה

א מיי' פ"ג מהלכות פסה"מ הלכה יג: **ב** [מיי' שם הלכה יב]: **ג** מיי' פ"ב מהל' מעילה הלכה ב: **ד** מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה ז: **ה** מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה א: **ו** מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה ז: **ז** מיי' פ"א מהלכות פסה"מ הלכה לג וע' בכ"מ ורש"ק:

שינויי נוסחאות

א] נזרק דמה של אחת מהן (ש"מ), **ב]** המעילה כך יפטור (ש"מ), **ג]** אם פטר בשר (ש"מ), **ד]** הוא שיפטור את (ש"מ), **ה]** ואתה אי אומר כן, כנ"ל (ש"מ). וגי' נ"ק בשם ס"י, ואתה אומר כן אילו, **ו]** הפריש שני אשמות (ש"מ), **ז]** בקלת ס"א נוסף. ל"א דנקא (ש"מ), **ח]** תיבת 'יש' נמחק (ש"מ). וכ"כ במ"ה שאינה בנוסח שבמשניות, **ט]** ובקדשים קלים כולו להחמיר (ש"מ). וכן בסיפא, **י]** ס"א ובבשר ואין חייבין עליהם משום ופיגול נותר וטמא לאחר (ש"מ), **יא]** בבשר ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא לאחר (ש"מ), **יב]** א"ר חנינא ליוצא ור"ע היא וכי אמר ר"ע (ש"מ), **יג]** דין הוא שיפטור את בשרה ואע"פ שיש פסול יוצא דהא נזרק דמה של אחד מהן נפסלה השניה. כנ"ל. וד"ה נזרק נמחק כולו. (נ"ק ע"פ דפו"ר), **יד]** משמע דכי היכי דאמר רבי אלעזר (ש"מ). ובמ"ה בשם נ"א גרס, משמע כדאמר דכי היכי, **טו]** מותר חטאת דחשבת להו. כנ"ל (צ"ק), **טז]** אחד בבת אחת בשחטן (ש"מ), ונ"ק הביא נ"א אחד בששחטן בבת אחת בשחטן, **יז]** ואתה אומר כן (צ"ק), **יח]** אשמות כל שכן (ש"מ), וגי' נ"ק אשמות לרבותא נקט וכל שכן, **יט]** הדם דאשם שלא (ש"מ), **כ]** דר"ל קרי ינוקא לפי שהיה בחור ממנו ואותביה ולא ידע. כנ"ל (צ"ק), **כא]** ל"א דִינְקָא דדין דקאי הכא ואי קשיא (ש"מ), וגי' נ"ק דדייקא דדייק הכא, **כב]** מ"ש גבי ב' חטאות דשחט בבת אחת (צ"ק), **כג]** דחד אימורין דאידך (ש"מ), **כד]** זה ועל זה. על (ש"מ), **כה]** זריקה חייבין משום פיגול ונותר וטמא אם פיגל בחד משני עבודות דזריקה קובעת בפיגול דכבר קרבו מתיריו ובתר הכי חייבין נמי על נותר וטמא והיינו להחמיר דקודם זריקה אין חייבין בכל הני ולאחר זריקה (ש"מ), **כו]** ברישא דסיפא ובסיפא דסיפא (צ"ה), **כז]** לשריפה ולא לאלתר (ש"מ ומ"ה), **כח]** דלא דמי דאי אמרת בשלמא גבי (ש"מ), **כט]** לעשות לחמו (ש"מ), **ל]** דאגב דתני מועלין (צ"ק), **לא]** באימורין נקט ואין (ש"מ), **לב]** לאחר שנראה לזריקה (ש"מ), **לג]** הוא הא ודאי דאיסורא איכא כיון (ש"מ), **לד]** בבשר שיצא וע"כ לא קאמר (ש"מ), **לה]** צורה לשרפו שאין זה קרוי פסולו בגופו דאמרינן בפסחים (ש"מ),

שיטה מקובצת

וקדם והעלה **אימורין** כו'. הקשה הר"ר שמואל מורדין אמאי לא קאמר שהעלה האימורין לאחר שזרקו דמו של חבירו דאי ס"ד חד גופא הוא הותרו בזריקה וי"ל דכי נמי הוי חד גופא היינו למילי דקודם זריקה כמו לצאת (לידי) [מידי] מעילה אבל למילי דבתר זריקה לא הוי כחד גופא ולכך אמר וקדם והעלה לפני זריקה. תוס':

מסורת הש"ס

(א) [ע' בע"ז מד: פרש"י ותוס' ד"ה תשובה], (ב) זבחים פג: פה., (ג) [לקמן ח:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דין הוא שיציל את בשרה: **(ב)** ד"ה אמר רבי יוחנן וכו' דדייק דקאי הכא והכי הוה גרסי והוה מדייקי להלכה על בוריה ואי קשיא לך:

מוסף רש"י

תשובה גנובה. כלומר דחהו בקש (ע"ז מד: עי"ש). **אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דם.** לא הוכררו למזבח, שזריקה דמן שלהן קובעתן לחלק גבוה לענין מעילה, מה שאין כן בקדשי קדשים שהן מתחילתן לגבוה ואימוריהן עומדין למזבח, אבל קדשים קלים אין בהן מעילה אפילו באימוריהן, כדתניא בתו"כ קדשי ה' המיוחדים לשם, יצאו קדשים קלים, אבל לאחר זריקת דמים יש מעילה באימוריהן, דנפקא לן מדכתיב כל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים לאחר זריקת דמים למעילה (זבחים פג.).

הדרן עלך קדשי קדשים

רבינו גרשום

תשובה גנובה השיבו. כלומר דלאו תשובה מעליא הוא דתריץ ליה נשחט שתיהן בבת אחת: דמשמע **דבבת אחת אין.** דדמה פוטר בשר חברתה אע"ג דפסול: הא שחטן **בזה אחר זה לא.** כיון דפסול דמותר חטאת הוי: **מה לי** דמה פוטר בשר חברתה **בבת אחת מה לי בזה אחר זה.** הואיל וסבירא ליה לר' עקיבא דדמה פוטר בשר חברתה אף על גב דפסול אלמא תשובה גנובה השיבו דלא שנא וקשיא לרבי אלעזר דאמר לא אמר ר' עקיבא אלא ששחט שניהם בבת אחת: **א"ל ר' יוחנן לריש לקיש אתה אומר כן.** דחשבת להו כחד גופא אפילו כי שחטן בזה אחר זה דדמה פוטר בשר חברתה: **אילו הפריש ב' אשמות לאחריות.** שאם תאבד אחת מהן שיתכפר באחרת. והאי דנקט אשמות ה"ה לחטאות דאמרינן כל שבחטאת מתה באשם רועה: **ושחט את** שתיהן וקדם והעלה **אימורין** של **אחת** מהן קודם זריקת דם האידך. דדם של עצמו עדיין לא נזרק: **אי אתה מודה שאם עלו** אותן אימורין **שירדו.** דאע"ג דהדר זרק דם דאידך לא מהניא ההיא זריקה לאימורין דלאו דידיה משום דמגופא אחרינא נינהו: ואי סלקא דעתך כדקאמרת דלעולם חד גופא הוא אפילו בזה אחר זה אמאי אם עלו ירדו **האמר עולא אמורי** קדשים קלים שהעלן **לפני** זריקת דמים **לא** ירדו **נעשו** לחמו של מזבח. דקבעו מזבח דכיון דחד גופא הוא כי הדר זריק מדמו בתר העלאת אימורין הויא זריקה חשובה ולא ירדו ואימורין דקדשים קלים ואימורים דקדשי קדשים חדא קדושה אית להו דגבוה נינהו ואי ס"ד דחד גופא נינהו כי קדם והעלה אימורי' דחד ובתר הכי זרק דם דאידך ליהני ליה דאם עלו לא ירדו אלא מדירדו ש"מ דלא הוי חד גופא דשני בין בבת אחת לזה אחר זה ולאו תשובה גנובה הוא: **ואישתיק.** ריש לקיש: **קצצתינון לרגלוהי דינוקא.** להכי קרי ליה לריש לקיש ינוקא שהיה בחור ממנו ואותביה דלא אשכח תשובה: **ל"א דינקא.** כלומר קצצתינון לריגלוהי דדין דקאי הכא: **מעשה דמים.** זו זריקה: **לאחר זריקת דמים אין מועלין.** בבשר דכבר יש בו שעת היתר לכהנים והיינו להקל דאין מועלין בו: **ועל זה ועל זה.** בין על האימורין ובין הבשר לאחר זריקה: **חייבין משום פיגול.** אם פיגל בחד מד' עבודות דזריקה קובעת בפיגול דכבר קרבו מתירין: ובתר הכי חייבין נמי על **נותר וטמא:** והיינו מחמיר דקא קבעא להו בפיגול נותר וטמא: **ובקדשים קלים** לאחר זריקה: **כולו להחמיר.** דמועלין באימורין דכבר חזו לגבוה וקדשי ה' נינהו ולא ממון בעלים ומועלין בהן: **ועל זה ועל זה.** בין על האימורין ובין על הבשר לאחר זריקה: **חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא.** היינו כולו להחמיר דמועלין בהם וחייבין משום פיגול נותר וטמא: **ואמאי.** אית ביה איסורא: **משום דנסיב רישא** מועלין. לפני זריקת דמים: **נסיב סיפא.** אין מועלין ולעולם לית ביה איסורא: **אימא סיפא כו'** ואין מועלין בבשר **מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא.** והכא ליכא למימר משום דנסיב רישא דסיפא אין מועלין דתרוייהו ברישא דסיפא וסיפא דסיפא אין מועלין קתני וכי היכי דהכא דייקינן הא איסורא איכא ואמאי אית ליה איסור אכילה: **אמר ר' חנינא ליוצא.** דאית בה נמי בהא איסור יוצא: **ורבי עקיבא היא.** דאמר זריקה מועלת ליוצא: **דכי אמר ר' עקיבא זריקה מועלת ליוצא.** להוציאו ממעילה ולהביאו לשרפה ולא לאלתר כשאר קדשים פסולין אלא צריך שימתין עד שתעבר צורתו:

אבל לאכילה א] הוא דלא מרצה:

הדרן עלך קדשי קדשים

חטאת [א] העוף מועלין בה משהוקדשה [ב] נמלקה הוכשרה ב] להפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים [ג] ובלינה הוזה דמה חייבין ג] עליו משום פיגול נותר וטמא [ד] ואין בה מעילה: **גמ'** קתני הוכשרה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה ליפסל אין אבל לטמויי לא מתניתין מני רבנן היא א) דתניא אבא שאול אומר טבול יום

אבל. לענין להתירו לאכילה לא אמר שתהא זריקה מועלת והיינו דקאמר איסורא איכא דאסורה באכילה משום יוצא: הדרן עלך קדשי קדשים

חטאת העוף מועלין בה משהוקדשה. בפה אפילו אם נהנה ממנה מחיים כגון שמכרה דהוציאה לחולין: **הוכשרה להפסל.** כלומר משנמלקה ניתוסף בה קדושה שהיא נפסלת אם נגע בה טבול יום או מחוסר כפורים ובלינה: **הוזה דמה חייבין עליה משום פיגול.** דהזאה דעוף קיימא במקום זריקה דבהמה דהזאה קובעת בפיגול שחישב בו קודם לכן כמו זריקה דבהמה ושוב נמי יש בו איסור נותר וטמא אם נטמא דהזאה קובעת בכל הני: **ואין בה מעילה.** דכיון דהוזה דמה יש בה היתר לכהנים: **גמ' אבל לאיטמויי לא.** שתהא טמאה ומטמאה אחרים לא: **מתניתין.** דקתני הוכשרה ליפסל ולא ליטמא רבנן היא דאמרי כשם שפוסל טבול יום אוכלי תרומה ומשקה תרומה כך פוסל אוכלי קדש דאינו מטמא לטמא אחרים: **דתניא אבא שאול אומר טבול יום תחלה לקדש.** דהוי ראשון ומשוי לקדש שני דאותו שני עושה שלישי ורביעי בקודש ופוסל את התרומה:

אבל לאכילה לא מרצה כלומר אבל לענין שיאכל לא מהניא זריקה ולא ד]נראה דמה לו להזכיר עיבור צורה דלא איירי ביה ר"ע ה]הל"ל עד כאן לא קאמר ר"ע אלא לאקבועי במעילה ולחיוביה משום פיגול ונותר וטמא ועוד קשיא דבפסחים (דף פב.) משמע דלא מהניא זריקה להצריך עיבור צורה ו]דקאמר התם נטמא הפסח או שיצא ישרף מיד ונראה לפרש דה"נ קאמר ז] כי קאמר רבי עקיבא זריקה מועלת ליוצא כלומר לענין דברים האמורים במשנה לאקבועי בפיגול ח]אבל מכל מקום לשריפה אזיל מיד דלא פליג אמתני':

הדרן עלך קדשי קדשים

חטאת העוף. עד השתא איירי בדין פסולי קדשים ט] מתי ימעלו בהם ומכאן ואילך איירי בכשרים: **מועלין בהן משהוקדשו.** פירוש קדושת פה דהיינו כשהקדישן: **הוכשרה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים.** כלומר י]שאם נגעו [בה טבול יום או מחוסר כפורים] פסול מלאכול: **ובלינה.** יא]בלינת דם בשקיעת החמה א"נ בלינת בשר ליום ולילה ואע"ג דבתר הכי קתני הוזה דמה דמשמע דהשתא לא איירי בהוזה וא"א בלינת יום ולילה אלא לאחר הזאה שהרי ההזאה יב]ביום המליקה דאל"כ איפסל הדם בשקיעת החמה מ"מ נקט גבי מליקה פסול דלינת בשר לפי שמיד שנמלקה יג]מתחלת לינה של יום ולילה ומשעת מליקה מונין: **הוזה דמה חייבין עליה משום כו'.** למ"ד לעיל (דף ה.) היתר אכילה שנינו ר"ל הוזה ממש שנראה לאכילה ולמ"ד היתר זריקה ר"ל שנראה להזות ולמ"ד היתר שחיטה כי היכי דבעינן לעיל גבי יד]קדשים דשייך בהן קבלה שיהא ראוי לקבל כדי טו]להזות הכא נמי דלא שייך קבלה גבי חטאת העוף בעינן שיהא ראוי להזות: **ואין מועלין בה.** בדין היה לו למיתני חטאת העוף עם פרים הנשרפים דתרוייהו לא סלקו לגבוה כולהו טז] אלא שצריך להקדים חטאת העוף לעולת העוף לפי יז]שהיא קודמת ועולת העוף שונה קודם לכל הקרבנות לפי שיש בה שייכות למעילה יותר ואף מעולת בהמה דבעולת בהמה אין מועלין בעורה כי עורה לכהנים יח](ובחטאת) [ובעולת] העוף מועלים אף בעורה ואף יט] משתצא לבית הדשן מועלין בה כך נראה למורי הרב רבינו פרץ שי': כ]**עולת העוף מועלין בה כו'.** כמו שפיר' גבי חטאת העוף כך הוא בעולה: **מיצה דמה.** דגבי חטאת העוף נקט הוזה משום דבחטאת העוף איכא הזאה ומיצוי אבל בעולה ליכא אלא מיצוי פירוש שסוחט הבשר כא] והדם יוצא בדוחק ומתמצה והזאה היינו נותז הדם למרחוק: **ומועלין בה עד שתצא לבית הדשן.** פי' אף לאחר שנשרפה לפי שעדיין צריך להוציא הדשן מחוץ למחנה אבל מכאן ואילך הרי נעשית מצותה ואין מועלין בה: **פרים הנשרפים.** פר העלם דבר של צבור ופר כהן משיח ופר יום הכפורים ושעירים הנשרפים שעיר יום הכפורים ושעיר עבודת כוכבים: **הוכשרו ליפסל בטבול יום.** תימה למאי הילכתא הוכשרו ליפסל בטבול יום כו' דאי לאכילה והלא פרים הנשרפים אין בהם אכילה לכהנים ואי ליפסל להקריב אימוריהם קאמר מכל מקום גבי פר ושעיר של יום הכפורים ליכא למימר הכי שהרי משל צבור הם ובאים בטומאה כב] ויש לומר לענין לשורפו בבית הדשן ששורפין בו את הפסולין קאמר שהיה להם לפסולין בית הדשן לעצמן כדאמרינן כג]פרק טבול יום (זבחים דף קד:) (גבי) ג' בית הדשנים היו שם: **הוזה דמן.** כד]פירוש על הפרוכת ועל מזבח הזהב כדאמרינן פרק איזהו מקומן (שם דף מז.): **ומועלין בהם עד שיותך הבשר.** אבל משניתך הבשר אין מועלין שהרי נעשית מצותו: **אין מועלין בעורות אבל מועלין בבשר.** כה]דמשאחר שזרק דמה זכה המזבח בבשר והוה ליה כו]קדשי ה': **והכהנים בעורות.** ונפקי להו מכלל קדשי ה' כדאמרינן (זבחים דף קג.) כל שלא זכה המזבח בבשר לא זכו הכהנים בעור: **אבל מועלין בבשר עד שתצא לבית הדשן.** דאכתי לא נעשית מצותו שצריך להוציאה לבית הדשן אבל גבי פרים ושעירים הנשרפים אין בהן הוצאה לבית הדשן שאם הם נשרפין הילכך אין מועלין בהן משהותך הבשר:

קרמו פניה בתנור הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים. משום דתנור מקדש הלחם בקרימת פנים וי"ס שאין גורסין ובלינה דהא תנן פרק שתי הלחם (מנחות דף ק:) כז]נאפות מבערב ואין דוחות לא שבת ולא יום טוב ואי לינה פסלה בהו אם כן כשנאפה מבערב הרי הם פסולים למחר בלינה ואור"י דגרס שפיר דמדקתני קרמו בתנור הוכשרו ליפסל כו' אלמא אית ליה תנור מקדש כח] לחם ואם כן ע"כ לינה פסלה ואם כן אפייתו דלחם דוחה השבת דהכי דייק בפרק רבי ישמעאל (מנחות דף עב:) בסופו ומשנה דפרק שתי הלחם (שם דף צה:) אית ליה דתנור אין מקדש ולהכי קאמר דאין אפייתו דוחה יום טוב כט] ואם תאמר כיון דאית ליה לתנא דמתני' תנור מקדש למה לי קרמו פניה כניסתו בתנור ליקדשיה דהא כלי שרת מקדש ויש לומר דמשום טבול יום נקטיה דקסבר חולין שנעשו על טהרת הקודש לאו כקדש דמו (חולין דף לה:) והא דכלי שרת מקדש היינו דוקא כשנעשה כל הראוי ליעשות בו ל] והיינו כשנקרם:

לשחוט עליהן הזבח. כלומר כיון דקרמו פניה מיד יש לא]להם תורת לחם עליהם לשחוט את הזבח עליהם אבל לא קרמו לא דגבי שחיטת הזבח כתיב לחם ואין קרוי לחם אלא אם כן קרם הלחם: **נזרק דמן של כבשים חייבין עליהן כו'.** פירוש עליהן על לב]הכבשים: **ואין מועלין בהן.** ואם תאמר מעילה הוא לג]דליתא הא איסורא איכא והא ממונא דכהן הוא כדמסיק לעיל בספ"ק (דף ז:) לד]וכי תימא כדקאמר לעיל לא נצרכא אלא לרבי עקיבא כו' דהא אפילו לרבי עקיבא אינן מועלין לה]בשתי הלחם כיון דאינו גוף הכבשים ויש לומר דנקט ואין מועלין אגב הני דלעיל וכן נ"ל בלחם הפנים: **קרבו הבזיכים חייבין עליהם משום פיגול כו'.** הבזיכים הרי הם מתירים הלחם לו] הסילוק של בזיכים כמו הקמילה והילוך למזבח כמו הילוך לקומץ ומקטירים הבזיכים כמו שמקטירין הקומץ: **אין מועלין בשירים.** דהא אית בהו היתר לכהנים:

הקומץ והלבונה. פירשתי באריכות בזבחים לז](בפרק שני דף כ): **קדשו בכלי הוכשר ליפסל כו'.** לא נקט קדשו בכלי משום קומץ דמעיקרא נמי קודם שנתן הקומץ בכלי לקדשו הוכשר ליפסל בטבול יום לח] מקודם בכלי ראשון עם המנחה כולה קודם שקמץ לט]כדתנן לקמן (דף ט.) המנחות מועלין בהן משהוקדשו קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום אלא אגב מ]הנך דנקט קדשו בכלי נקט ליה: **ופיגול אין בהן.** דכולם אין להן מתירין וכל דבר שאין לו מתירין אין חייבין עליו משום פיגול ומנחת נסכים אי איירי בבאה בפני עצמה כדאמרינן התם (זבחים דף מד.) מביא אדם זבחו היום מא] ומכאן עד עשרה ימים נסכים אתיא ככולי עלמא דאין לה מתירין ואי בבאה עם הזבח פלוגתא דרבי מאיר ורבנן בסוף פ' בית שמאי (זבחים דף מג.) ר' מאיר סבר פיגל ורבנן סברי לא פיגל ואתיא מתני' כרבנן ובלינה דקתני אי איירי בבא מן הזבח ר"ל שקיעת החמה מב]דבתמורה חשיב להו דבר שדרכו ליקרב ביום ואי בבאה בפני עצמה מוכח בתמורה בפ' יש בקרבנות (דף יד:) דקריבה אפילו בלילה ועמוד השחר פסלתו ואם כן נצטרך לפרש לינה עמוד השחר: **אבל לאיטמויי לא.** מג](ולפי) [פירוש] שהטבול יום אינו עושה אותה טומאה לטמא אחרים מתני' רבנן היא:

מסורת הש"ס

א) תוספתא דטהרות פ"א ה"ג [סוטה כט: ע"ש. נדה עא: ע"ש],

שינויי נוסחאות

א] אבל לאכילה לא מרצה (ש"מ), ב] הוכשרה ליפסל בטבול יום (ש"מ), ג] חייבין עליה משום (ש"מ ומ"ה), ד] ולא נהירא דמה (ש"מ), ה] ר"ע דהול"ל עד כאן (ש"מ), ו] דתנן התם נטמא (צ"ק), ז] קאמר הכא כי (ש"מ), ח] בפיגול אבל אינו חושש למתני אותם דינים לשם דבכל מקום אמר הכי אבל מקום מקום לשריפה אזיל דלאכילה לא מרצה. והס"ד. ס"א בפיגול והא דקאמר לשריפה ה"ק כלומר הא דקאמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא מ"מ לשריפה עומד ולא קאמר דזריקה מועלת כי אם לחייב משום פיגול ונותר וטמא ולא להתיר באכילה אבל אינו חושש למיתני אותם דינים. (ש"מ), ט] קדשים פירוש שמתו או ששינה מקומם ולומר לנו דאע"ג דפסולין מ"מ לא פקעא קדושתייהו מינייהו ומועלין בהם ומכאן ואילך איירי בקדשים העשויים בהכשר. והס"ד (ש"מ), י] כלומר דאם נגעו בה פסול (ש"מ), והמוסגר עפ"י צ"ק, יא] ובלינה וא"ת מאי קאמר ובלינה הלא קודם הזאה איירי הכא מדקאמר בתר הכי הוזה דמה משמע דעד השתא לא איירי בהוזה ואי אפשר בלינת יום ולילה אלא לאחר הזאתו וי"ל דר"ל בלינת (ש"מ), יב] ההזאה נעשית ביום (ש"מ), יג] מתחיל לינת של יום ולילה דמשעת מליקה מונין (ש"מ), יד] גבי בהמה קדשי קדשים (ש"מ), טו] כדי ליזרק ולהזות ה"נ גבי עוף דלא (ש"מ), טז] כולהו שהרי פרים ה"נ שלא סלקי לגבוה כי אם האימורין אלא (ש"מ), יז] שהיא קודמת [בנ"א נוסף: לעולה] ועולת (ש"מ), יח] ש"מ, ועיין בתוי"ט (מ"ה), יט] ואף לאחר הקטרה עד שתצא לבית (ש"מ), כ] מד"ה מעולת עד ד"ה הקומץ שייך למתני' דף ט ע"א. ומד"ה הקומץ עד ד"ה אבל שייך למתני' דף י ע"א, כא] הבשר בדוחק והדם יוצא ומתמצה והזאה היינו שניתז הדם על המזבח מן הצואר. והס"ד (ש"מ), כב] בטומאה דטומאה הותרה בצבור וי"ל (ש"מ), כג] פרק טבול יום דשלשה בית דשנים היו שם (ש"מ וכעין זה בצ"ק), כד] הוזה דמן. פירוש [בנ"א נוסף: אותם] שהם לפני ולפנים עשה בין הבדים והאחרים על (ש"מ), כה] בבשר דמאחר שנזרק דמה (ש"מ), כו] קדשי ה' והכהנים בעורות דכתיב עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה ונפקי. והכל ד"א. (ש"מ וצ"ק), כז] פרק שתי הלחם שתי הלחם נאפות וכו' ואי לינה פסלה בהו אם כן כשנאפות מבערב הרי הם פסולות בלינה למחר ואור"י דגרסי' ליה שפיר דמדקתני קרמו פניה בתנור (ש"מ). וגי' צ"ק, פרק שתי הלחם דאין דוחות לא שבת ולא יו"ט ונאפות מבערב א"כ כשנאפה מבערב הרי הם פסולים למחר בלינה אלא ע"כ דאין לינה פסלה בהו ואור"י דגרס שפיר, כח] מקדש ליה וא"כ ע"כ לינה פסלה אפייתן להו ודוחה השבת (ש"מ), כט] יו"ט ואינו נפסל לא בטבול יום ולא במחוסר כפורים כיון דתנור אינו מקדש וא"ת (ש"מ), ל] ליעשות בו והתנור הוא נעשה לאפות בו הפת וא"כ בעינן שיקרמו פניה א"נ נקט קרמו פניה משום סיפא כדי לשחוט עליהם. והכל ד"א (ש"מ), לא] יש תורת לחם עליהם. כצ"ל (ש"מ), לב] על הלחמים (רש"ש), לג] מעילה הוא דליכא הא איסור איכא (ש"מ), לד] בספ"ק ואין לומר כדקאמר (ש"מ), לה] מועלין בשתי הלחם כיון דאינם גוף הכבשים כדאמרי' במנחות דהא דקאמר ר"ע היינו בזבחים גופיה וי"ל דהא דנקט (ש"מ), לו] הלחם כדכתיב והיה ללחם לאזכרה וילפינן אזכרה אזכרה ממנחות וסלוק של בזיכים הוי תחת הקמילה והסילוק למזבח כמו הילוך של קומץ (ש"מ), לז] פירשתי בזבחים בפרק בית שמאי (מה: ד"ה אבל) באורך. כצ"ל (דפו"ר וש"מ ומ"ה), לח] יום שכבר הוקדש בכלי ראשון עם כל המנחה (ש"מ). וגי' צ"ק משקדשו בכלי ראשון, לט] ותנן לעיל בסמוך המנחות (ש"מ), מ] אגב אינך דנקט (ש"מ), מא] היום ונסכיו מכאן עד עשרה ימים אתיא ככ"ע (ש"מ), מב] החמה ובתמורה חשיב ליה דברים שדרכן ליקרב (ש"מ), מג] לפי שהטבול יום אינו עושה טומאה, כצ"ל (ש"מ). והגי' 'פירוש' היא גי' הצ"ק,

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ו:
ב מיי' פ"ב מהלכות טומאת אוכלין הל' ז ופ"י מהל' אבות הטומאה הלכה ג:
ג מיי' פ"א מהלכות פסה"מ הלכה לז:
ד מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ו:

מוסף רש"י

טבול יום תחלה לקדש. מעלה עשו בקודש להיות טבול יום אצלו כראשון לטומאה ויטמא שנים בקדש זה מזה, שאוכל שנוגע בטבול יום נעשה שני ועושה את חבירו שלישי ושניהם קרויין טמאין שמקלקלין את אחרים והשלישי פוסל את הרביעי להיות הוא עצמו פסול אבל לא יפסול את אחרים במגעו (סוטה כט:).

רבינו גרשום

אבל לאכילה. להתירו לאכילה לא אמר שתהא זריקה מועלת והיינו דקאמר הא איסורא איכא:

סליק פירקא

קדשי קדשים. **הוכשרה ליפסל.** כלומר משמלקה ניתוספה בה קדושה שהיא נפסלת אם נגע בה **טבול יום או מחוסר כפורים ובלינה: הוזה דמה חייבין עליה משום פיגול.** דהזאה דעוף במקום זריקה דבהמה קאי דהזאה קובעת פיגול כשחישב בו קודם לכן כמו זריקה דבהמה ושוב יש בו איסור **נותר וטמא: ואין בה מעילה.** דכיון דהוזה דמו יש בו היתר לכהנים: **אבל איטמויי לא.** שתטמא אחרים לא: **מתניתין מני.** דקתני הוכשרה ליפסל ולא ליטמא: **רבנן היא.** דאמרי כשם שפוסל טבול יום משקי תרומה ואוכלי תרומה ואינו מטמא כדתנן ואלו פוסלין בתרומה כו' כך טבול יום כך פוסל אוכלי קדש ומשקי קדש ולא מטמא.